

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Compendiosa Praxis Beneficiaria

Nicolarts, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1658

Dvbivm I. Quibus potissimùm in locis vigeant Concordata Germaniæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61991](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61991)

cap. 4. art. 7. num. 15. Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 35. dubit. 18. num. 111. Malderus in 2. 2. D Thom. trac. 9. cap. 3. dub. 9. Garcias de benef. part. 8. cap. 1. num. 83. 84. 85. & seq. Gudelinus de iure noviss. lib. 6. cap. 8. num. 31. Viggers de iure & iust. trac. 7. cap. 4. dub. 12. num. 73. Canisius in sum. iuris canon. lib. 3. tit. 14. §. 3. Zypaeus in analyt. iuris Pontif. nov. lib. 5. tit. de simon. num. 8. Zoefius lib. 5. Decretal. tit. 3. num. 45. Vallensis in paratit. Decretal. lib. 5. tit. 3. §. 4. num. 7. 8. & seq.

§. 8. Vtrum verò Archidiaconi ex consuetudine pro institutionibus seu investituris in beneficiis licitè aliquid accipiant; vel exigere valeant, videri potest apud Flamin. Paris. de Confident. quæst. 38. n. 38. Binsfeldium de simon. in c. 12. quæst. 1. conclus. 4. Item an pro literis collationis beneficii, expeditione & sigillo citra simoniæ labem quidpiam recipi queat, consulti potest Piassec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. art. 3. num. 97 & 98. & Branden. ad Concord. quæst. 4. num. 30.

An Archidiaconi pro institutionibus aliquid exigere possint.

TITULUS III.

De Concordatorum Germaniæ usu & observantia.

DVBIVM I.

Quibus potissimum in locis vigeant Concordata Germaniæ?

§. I. **Q**uamvis difficile sit singula loca speciatim describere, seu determinare, in quibus Concordatorum Germaniæ est usus & observantia; tum quod ex ipsorum tenore primâ fronte inspecto, quasi appareat eadem non universaliter per totam Nationem Germanicam, sed tantum per *Fredericum III.* Imperatorem, & nonnullos Germaniæ Principes.

Status quæstionis eius, determinationis difficultas.

Principes quâ Ecclesiasticos, quâ laicos seu seculares, cum Sede Apostolica fuisse pactâ, laudatâ, approbatâ, conclusâ, & acceptatâ, additâ ad finem clausulâ, *ut ordinatio collationum beneficiorû non reservatorum per alteros menses possit per dictam Nationem publicari.* & omnes, qui eâ gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi, tunc à Kalendis Junii currere incipiat &c. *Zypæus in consultat. canonic. lib. 3. tit. de præben. consultat. 3.* Tum etiam, quia ex orientibus postmodum impudici Lutheri, & impii Calvinii hæresibus, non pauca in Germania ditiones veram orthodoxam Religionem unâ cum Concordatis reieceres; quantum tamen ex scriptoribus ea de re colligere licebit, in medium proferam.

Concordata Germaniæ extra Imperium locum non habent.

§. 2. Respondeo igitur primò certum esse, quod Concordata Germaniæ non extendantur extra Imperii Germanici fines, siquidem cum solo Imperatore & Principibus Germaniæ, nomine solius & totius Nationis Germanicæ inita, *VVamesius in consil. canonic. tom. 1. consil. 246. n. 16. & consil. 255. n. 10. & seq. ac consil. 259. num. 3. Zypæus in consultat. canonic. lib. 3. tit. de præben. consultat. 3. 5. & 6.* regulare enim est, quod pacta non nisi partes contrahentes ligent, nec ultra extendantur, aut aliis profint, vel obsint, *l. 2. C. res inter alios acta.* Unde concludunt *VVamesius & Zypæus locis præcit.* in Brabantia & reliquis Belgii provinciis, quibus cum Imperio nihil est commune, nec Concordata Germaniæ, aut preces Imperiales locum obtinere; si tamen per paucas Ecclesias exceperis, videlicet Nivellensem, utpote quæ Principatus est Imperii, & foundationis Imperatoricæ; ac Cameracensem pariter notorium Imperii feudum & Principatum, ac Nationis Germanicæ membrum, quibus proinde nulla competit exemptio à iurisdictione Imperatoria, *Leoninus consil. 50. & Zypæus in consultat. canonic. lib. 3. cit. consultat. 3. de præben.* Nec non etiam Thenensem, in qua nimirum servatâ Concordatorum formâ & normâ collatores Ordinarii sunt Decanus & Capitulum Collegiatæ Ecclesiæ S. Ioannis Evangelistæ Leodiensis, *VVamesius in consil. canonic. tom. 1. consil. 247. n. 1. 2. & seq. & 22. ac Leuvensem VVames. in consil. canonic. tom. 1. consil. 237. per tot.*

quin

quin & cùm prædictæ Ecclesiæ olim tum Imperio, tum Diœcesi Leodiensî subfuerint, ideò nec ex translatione ad alterius dominum primæva privilegia amisissè censentur, *Chokier ad preces primar. in proem.* His adde Traiectum ad Mosam, quia ut dicitè scribit *Zypæus supracit. consultat. 3.* licet Traiectum fuerit primitivè à *Philippo II.* Imperatore, *Henrico* Duci Brabantia beneficiario iure concessum, & à *Frederico II.* & *Henrico* eius filio confirmatum, à Leodiensibus tamen variè semper exitit controversum: ac quamvis denum à *Carolo V.* Imperatore, Brabantia firmiter sit annexum; non desierunt tamen Leodienses indivisa ibi iura possidere, ut non mirum sit, si illa Ecclesia Cathedræ tuæ mores sit imitata, cui in spiritualibus & temporalibus non desierat subesse, adeoq; Concordata Germanica acceptaverit; hætenus *Zypæus* verum hodie proh dolor! sub fœderatorum istic Belgii Ordinum Imperio & præsidio, ac prædominante hæresi, Ordinariæ dumtaxat collationes admittuntur, & Pontificiæ iuxta eadem Concordata, uti & preces Imperiales excluduntur, peiori certè ab hæreticis in Germania exemplo, qui etiamnum teste *Chokier ad preces primar. sect. 4. sub lit. C. versic. verum enim vero.* preces Cæsareas & Concordata Germaniæ reverenter admittunt & observant.

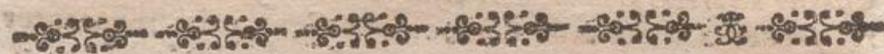
§. 3. *Respondeo secundò,* si superiorum sæculorum acta revolvantur, fateamur necesse est, in omnibus Imperio Germanico subiectis Ecclesiis Concordatorum usum constantem fuisse, iisq; conformiter factas beneficiorum Ecclesiasticorum provisiones absque contradictione effectum suum esse fortitas *Branden ad Concord. quæst. 3. num. 5. 6. 7. & seq.* utpote quæ sunt multò favorabiliora, quàm privilegium alternativæ per Regulam *X.* Cancellariæ Apostolicæ concessum; ut proinde rectè asserat *Zypæus in analyt. iuris Pontif. nov. lib. 3. tit. de instit. num. 11.* imprudenter eos facere, qui cùm uti possint alternativa Concordatorum, quæ simplex est & sine restrictione, acceptant alternativam Regulæ prædictæ Cancellariæ, minùs validam, conditionatam & multis cautelis obnoxiam, & quæ non fulciuntur iura magis valida. Sed & hodie im

Concordata per Imperium passim sunt & fuerunt recepta.

die in plerisque potissimum Episcoporum & Catholicorum Germaniæ Principum ditioribus, quæ intra Imperii Germanici fines & iurisdictionem continentur: imò & apud præsentem reformatæ religionis Sæctatores locum habent, ut quotidiana docet experientia; quandoquidem dicta Concordata, prout ex eorum tenore constat, per Imperatorem & Principes Germaniæ, totius Nationis Germanicæ nomine, cum Sede Apostolica fuerint conclusa, & acceptata: adeoq; pro sibi subditis contraxisse, eosq; obligasse censeantur, *Leoninus consil. 50. Zypæus in consultat. canon. lib. 3. consultat. 3. vers. Et quamvis. de præben.*

Quod &
exemplis
confirmatur
tum a
pud Leodienses

§. 4. Pro cuius rei confirmatione varia sunt exempla, quibus Cæsarea Maiestas in quotquot Sacri Imperii Romani provinciis tam orthodoxæ, quàm heterodoxæ religioni addictis, si qui dictis Concordatis contravenissent, illos specialibus suis editis ad inviolatam eorum observantiam cœgit: ac nominatim quidem Episcopo Leodiensi, aliisq; in eius Diœcesi collatoribus id demandavit *Maximilianus* Imperator Diplomate suo II. Julii 1518. dato, cuius summarius tenor sequitur

MAXIMILIAN I Imperatoris Romanorum edicto cautum est, ut Concordata Germanicæ Nationis sedulo serventur apud Leodienses; ita ut nihil pactis & Concordatis illis derogetur: si verò quispiam Cæsareo edicto & voluntati ausu temerario contravenire præsumserit, mulctabitur, quemadmodum latius patet in diplomate dato Augustæ die II. Julii 1518.

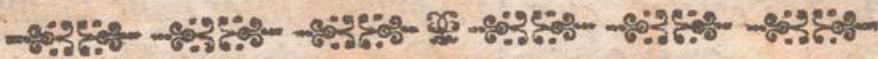
§. 5. Idemq; apud Cameracenses iussit *Carolus V.* Imperator literis

literis suis datis Bruxellæ 9. Februarii. 1554. ne aduersus eadem
 Concordata provisos admitterent, *V. V. ames. in consil. canon. tom. 1. consil. 33. num. 13. Zypæus cit. consultat. 3.*

*Tum Ca-
meracen-
ses.*

§. 6. Et meritò quidem, cùm Imperator sit advocatus & defensor iurium Sedis Apostolicæ, & Concordatorum Germaniæ, *text. in c. venerabilem. 33. de elect. Clem. 1. de iure iur. Chorkier ad preces primar. sect. 1. lit. K. uti eum vocat Clemens Papa VIII. in speciali Brevi ad Rudolphum II. Imperatorē. 15. Ianuarii. 1603. transmissio, hortaturq; ut circa Præposituram Ecclesiæ Bremensis, quam Capitulum uni ex Ducibus Luneburgensibus contra expressam Concordatorum reservationem conferre præsumperat, eadem Concordata tanto, inquit Pontifex, pondere sancita, nullo modo violari, aut imminui patiatur, uti latius liquet ex eius hic subiecto tenore.*

*Cùm Im-
perator sit
defensor
Concorda-
torum, ita
à Pontifi-
ce appella-
tus.*

CLEMENS PAPA VIII.

Harissime in Christo fili Noster, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium

Num. 1. Superioribus diebus, cùm Præpositura Ecclesiæ Bremensis vacaret per obitum *Theodoric à Gallen*, Nos illam Apostolicâ auctoritate contulimus dilecto filio *V. V. esselo de Brugeneio*, cognomento *Hafencambo*, qui literis Apostolicis de more expeditis, cùm eas possessionis obtinendæ causâ, Capitulo eiusdem Ecclesiæ ritè proponendas, atque intimandas curaret, à Decano & seniore illius Capituli convocationem impetrare non potuit; quin etiam, ut accepimus, & factis, & verbis parùm modestis Apostolicam provisionem rejicerent

*Exponis
hic Ponti-
ficem provi-
sionem de
Præposi-
tura Bre-
mensi à se
factam, à
Capitulo
contra Con-
cordata
Germaniæ
reiecitam.*

Z

re sunt

re sunt visi, quasi ad eos liberæ electionis ius pertineret: immò verò usque eo progressi sunt, ut certum quoque hominem, ut audivimus, elegerint ex Ducibus Luneburgensibus, eumq; facto ipso, quod nullo iure licuit, in possessionem immiserint, non solum gravi iniuriâ, & detrimento illato eidem *Wesselo*, sed per summam inobedientiam erga hanc Sanctam Sedem, in qua Deo auctore, meritis licet impares præsidemus, & non mediocri etiam cum offensione Cæsareæ Maiestatis Tuæ, quæ pro sua insigni æquitate & prudentia se *Defensorem*, ut par est, *profitetur eorum*, quæ iam pridem inter hanc ipsam Sedem & Nationem Germanicam pacta sunt, & conventa, quæ *Concordata* appellantur; in quibus nominatim cautum est verbis disertis, ut eiusmodi dignitates post Pontificalem maiores reservatæ sint, & esse debeant dispositioni & provisioni Sedis Apostolicæ. Quibus illud accedit, quod ultimi supradictæ Præposituræ & dignitatis possessores & ab Apostolica Sede provisionem obtinuerint, & eiusdem vigore provisionis, à Capitulo Bremensi sint admissi, ut tantò magis eorum nunc temeritas gravis & reprehensibilis extiterit, quæ certè permolesta Nobis accidit, & nullo modo est ferenda.

*Proinde
pro eius
munitione
opem
Cæsareæ
Maiestatis
implorav.*

II. Quare ut tam perniciosi exempli semen quam celerrimè evellatur, & Capitularium audacia coerceatur, Maiestatem Tuam etiam atque etiam hortamur in Domino, atque ab ea efficaciter petimus, ut pro sua spectata in Nos, & hanc Sanctam Sedem pietate & iustitiæ Pa-

tro

trōcinio, Concordata Germanica tanto pondere sancita, nullo modo violari, aut imminui patiatur; immò verò ut ius postulat, ab ipsis Capitularibus observari curet, & re ipsâ ostendat, quod ab eis in hac causa actum est, & agitur, maximè Maiestati Tuæ displicuisse, & displicere; & denique omni adiumento, & auctoritate Tuâ eidem *Wesselo*, qui Apostolicam Nostram colationem & provisionem habet, ita benignè faveas, & propensè suffrageris, ut is ius suum, & collatæ Præposituræ possessionem obtineat.

III. Erit hoc dignum virtute & magnitudine animi Maiestatis Tuæ, & Nobis etiam valde gratum, quod Noster etiam Apostolicus Nuncius Venerabilis frater Archiepiscopus *Spinellus* cumulatius exponet Maiestati Tuæ, cui toto ex animo felicissima omnia à Patre luminum optamus & precamur. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris die 15. Ianuarii, M. DC. III. Pontificatus Nostri anno undecimo,

*Eius virtute
sue dignam.*

§. 7. Circa eandem autem Præposituram Bremensem extat insignis Decisio Rotalis *part. 2. recent. decis. 580.* quam lector videre poterit, nam tangit eundem calum.

Hæc conformis emanavit decisio Rotalis.

§. 8. Insuper *Vrbanus VIII.* Pontifex Maximus anno 1624. in simili causa opem *Ferdinandi II. Cæsaris* imploravit contra Halberstadienses, ut refert *Carolus Carafa* Episcopus Aversa- nus, Sedis Apostolicæ ad eundem Nuntius in commentariis suis de Germania sacra restaurata, fol. mihi. 177. & 178. hisce verbis: *hoc eodem anno, scilicet 1624. & paulò post, Româ mihi Breve Apostolicum venerat ad Cæsarem, quo sanctissimus Dominus suæ Maiestatis brachium implorabat ad tuenda iura Sedis*

Eoq. etiam nem se Imperator ab Urbano 8. Papa fuit imploratus.

Apostolica, in Præpositura Ecclesie Halberstadiensis, quam contra iura Sedis Apostolicæ, & Concordata Germaniæ, Rex Daniæ filio suo, etiam emptus vario, sacrilegè addixerat, admotâq; vi propugnare studebat. Cuius violentiæ cum Casarem monuisssem, magnâ diligentia Tillio imperavit, ut satageret iura Ecclesie Romanæ conservare; & licet multos parati exercitus inferioris Saxonie deterrerent, non deterruerunt tamen Casarem, neque Tillium, qui officii sui memor sedulo rem Catholicam promovit.

*Exceptio
de non usu
Concorda-
torum fir-
mula.*

§. 9. Ex his autem perspicere licet, quod exceptio de non recepta lege, seu non utu Concordatorum, tam intra, quàm extra iudicium fit nulla, frivola & inanis, *Brandenad Concord. quaest. 3. num. 5. 6. 7. & seq. ac quest. 4. per tot. Piasec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. art. 2. post. num. 8. Chokier ad reg. 8. cancell. gloss. 11. num. 12. & 13. explorati enim iuris est, quod fuerint per Imperatorem & Principes Germaniæ nomine totius Nationis acceptata, & sic in pactum abierint, Crescem. decis. 2. de privileg. Mohedan decis. 23. in fin. de praben. Chokier loc. cit.*

*Responde-
ad argu-
mentum cõ-
traria, &
quidem ad
primum.*

§. 10. Nec obstat, si dicas illa non fuisse universaliter per totam Nationem Germanicam acceptata & recepta: quia, ut eleganter deducit *Leoninus consil. 50.* contrarium elicitur ex narrativa *Nicolai V.* Pontificis in sua Constitutione, quæ refert Concordata pro pace & utilitate, ac nomine totius Nationis inter *Fredericum Romanorum Regem, & nonnullos alios Ecclesiasticos & sæculares Principes Nationis Germanicæ, ac Legatum Sedis Apostolicæ, sufficienti ad hoc per eandem mandato suffultum fuisse inita, & à partibus hinc inde approbata, laudata, conclusa, & acceptata; quod & declaravit Sixtus Papa IV. Constitutione suâ ad favorem Episcopi & Cleri Ultraiectensis anno 1473, ut refert *Leoninus supra* his verbis. *Et Nobis legitime constitò, Concordata ipsa indifferenter pro tota Natione esse inita &c.* Unde constat, statim & incontinenti absque ulteriori particularium acceptatione, præsentem & puram obligationem totius Univerſitatis, Nationis atque Imperij fuisse inductam; siquidem cum ista Concordata ex parte Germanicæ Nationis per Regem Romanorum, & Electores Im-*

res Im-

Electores Imperii, ac plures alios sæculares & Ecclesiasticos Principes, nomine totius Nationis, & per eam repræsentantes, inita & acceptata fuerint, non fuit necessaria aliqua particularis subditorum acceptatio; quia Concordata habent vim pacti & contractus pro pace & utilitate totius Reipublicæ Germanicæ initi: & proinde omnes subditi Imperii, ac Nationis Germanicæ ab initio sine ulla acceptatione, etiam inviti & nolentes ad eorundem Concordatorum & conditionum inita pacis observationem obligati fuere; cum ad Regem seu Imperatorem, & Electores Imperii pertineat pacis & publicæ tranquillitatis media constituere, ac Concordata inire, & omnes subditos & successores iis obstringere, & universo populo bonum generale acquirere. Est enim Princeps omnium Præsul, & pro omnium salute vigilare debet, habetq; rerum publicarum administrationem, ita quod ex contractibus per eum ac proceres Regni seu Imperii factis, Reipublicæ jus acquiratur, & Respublica obligetur: præsertim quando contractus per modum fœderis pro pace & nomine Nationis, seu Regni aut Imperii (uti hîc factum est) celebrantur in perpetuum. Nam quod venit in fœdera pacis, solidius subsistit, neque in particulari à subditis infringi, convelli aut argui potest: in his etenim quæ publici juris sunt, & Universitati Nationis competunt, nullum est subditorum arbitrium, aut potestas, ita perpulchrè *Leoninus cit. consil. 50.* Ut proinde sicuti *Franciscus I.* Galliarum Rex per Concordata cum *Leone X.* Summo Pontifice inita totum Regnum obstrinxit, & *Leo* toti Regno Concordatorum observantiam mandavit, non expectat à particularium acceptatione, *Zypæus in consultat. canon. lib. 3. tit. de praben. consultat. 3. vers. Qua in re &c.* non secus Imperator per hæc Concordata cum S. Sede pacta & conclusa, eo ipso omnes sibi subditos obligasse, & pro illis contraxisse censetur; quia uti supremum Imperii caput, præsertim etiam cum proceribus adunatum eminenter & virtualiter continet consensum inferiorum: adeoq; non immeritò à Summo Pontifice constituitur protector, defensor, & conservator

prædictorum Concordatorum adversus omnes contraria attentantes, *suprà hoc tit. 3. dub. 1. §. 6.*

Ad secundum.

§. II. Nec quidquam facit in contrarium clausula de facultate acceptandi in Constitutione *Nicolai V.* adjecta; nam facultas illa non ad diminutionem, sed ad augmentum & abundantiore cautelam apposita fuit, propter eos, qui quamvis in Germanica Natione consisterent, Imperii tamen superioritatem tempore Concordatorum non agnoscebant, *Leoninus loco cit.* utpote jura Regia possidentes, quales referuntur Rex Bohemiarum, Archidux Austriae & similes, *Zypaus præcit. consultat. 3. vers. siquidem longè distat.* de quibus idem *Zypaus ibidem* meritò à Gallis respectu Regis sui, & ab eo initorum Concordatorum, diversam ponit rationem, non autem de aliis Imperii Germanici superioritatem agnoscentibus.

Apud Leodenses vigent Concordata Germaniae

§. 12. Licet porrò apud nos Eburones Concordata Germaniae fuerint hætenus in viridi observantia, quod abundè demonstrat declaratio *Julii III.* Summi Pontificis hæc subjuncta.

JULIUS PAPA III.

Exordium.

Ad perpetuam rei memoriam, Decet Romanum Pontificem Domini Nostri Iesu Christi, à quo pax & concordia, ac reliqua bona procedunt, in terris Vicarium concordis inter Sedem Apostolicam & Nationes Germanicas initis firmiter adhærere, & ne eis contraveniatur, efficaciter providere.

Constit. Julii Papa 3. Super Concordatis Germaniae ad favorem Leodensium.

Refert hic Pont. tenorem Concordatorum Germaniae.

Num. I. Sanè nuper accepimus, quòd licet Concordatis inter dictam Sedem ex una, & inclytam Germanicam Nationem ex altera partibus dudum initis, & per fel. recor-

Nico-

NICOLAUM V. primò, & deinde diversos alios Romanos Pontifices Prædecessores Nostros approbatis & innovatis, ac mutuo partium consensu firmatis, inter alia caveatur expressè, quod de beneficiis sæcularibus & regularibus dictæ Nationis, etiam dispositioni Apostolicæ aliàs quàm ex causis inibi expressis reservatis, pro tempore vacantibus, jure ordinario provideatur per eorum Ordinarios collatores, nec ipsi Ordinarii collatores impediantur, quò minus de illis, cum de *Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris & Decembris* mensibus vacent, liberè disponatur per eos, ad quos illorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alià dispositio pertinet, & Concordata hujusmodi Civitatem & Dioccesim Leodiensem comprehendant, seu ad illas extensa sint: nihilominùs pro eo, quod postmodùm piæ mem, SIXTUS Papa IV. etiam Prædecessor Noster Dilectis filiis Vniversitati Doctorum, Magistrorum, & Scholarium studii Lovaniensis dictæ Diocesis, & seu forsan facultati Artium in eodem studio institutæ, aut pro tempore existenti Rectori Vniversitatis hujusmodi deputandorù consilio & assensu nominandi singulis prædictis Capitulis, Cõventibus, Collegiis, & personis Ecclesiasticis utriusque sexus, sæcularibus & Regularibus, etiam si Abbatissali, Abbatiali, Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Cardinalatus fungantur dignitate & honore, ad quos, quas, & quæ, Canonicatum & præbendarum, ac administrationum & officiorum, cæterorumq; beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, in terris temporalis

.Lu.
pe
per
datis
nia
orem.

poralis Dominii, tunc Ducis Austriae consistentium collatio, provisiō, praesentatio, electio, seu quavis alia dispositio communiter vel divisim pertinet, & eorum cuilibet, etiamsi aliqui ipsorum extra terras sedem & residentiam habeant, unum Clericum ex studentibus & graduatis Universitatis huiusmodi certo tunc modo expresso qualificatum facultatem perpetuam duraturam concessit, & concessio huiusmodi ad dictas Civitatem & Diocesim extensa fuit: & à nonnullis forsan nimium scrupulosis asseritur, in concessione & seu illius extensione huiusmodi Concordatis praedictis derogatum fuisse inter Ordinarios collatores Civitatis & Diocesis praedictarum, seu eos, quibus beneficia ipsa per eosdem Ordinarios collatores pro tempore conferentur, ex una, & pro tempore nominatos ad beneficia huiusmodi ex altera partibus, diversae quaestiones & discordiae, contentiones & lites saepius oriuntur, & quae ex similibus provenire consueverunt, odia, jurgia & scandala subsequuntur, majoraque in dies subsequi formidantur, in maximum Ordinarios collatorum, & aliorum, quibus beneficia huiusmodi pro tempore conferuntur, praedictum, ac studentium seu graduatorum praedictorum perturbationem non modicam.

*Contuitur
iisdem per
Indultum
Universi-
tatis Lova-
niensis con-
cessum non
derogari.*

II. Nos attendentes Concordata praedicta vim pacti inter partes habere, & quae ex pacto constant, absque partium consensu abrogari non consuevissent, neque debere, volentes litium fomites de medio tollere, singularum literarum Apostolicarum super praemissis confectarum tenores praesentibus pro expressis habentes, motu proprio, & ex certa

certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, per præsentem statuimus & ordinamus, atque decernimus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus iidem Ordinarii collatores, quibusvis nominationibus in vim concessionis facultatis nominandi, & illius extensionis huiusmodi pro tempore factis non obstantibus, de beneficiis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, & electionem, seu quamvis aliam dispositionem quomodolibet pertinentibus, juxta ipsorum Concordatorum continentiam & tenorem disponere liberè & licitè possint, quodq; dispositiones per eos de ipsis beneficiis juxta tenorem Concordatorum huiusmodi aliàs ritè & rectè pro tempore factæ, validæ, & efficaces existant, suosq; plenarios effectus sortiantur.

III. Sicq; & non aliàs in præmissis omnibus & singularibus per quoscumque Iudices & Commissarios quâvis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, in quavis causa & instantia, sublatâ eis & eorum cuilibet quâvis aliter judicandi & interpretandi auctoritate & facultate, judicari & diffiniri debeat, ac irritum & inane existat, si secus à quoquam super his quâvis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

IV. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Universitatis & facultatis prædictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quâvis firmitate aliâ roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoq; , indultis & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibus

*Decretum
irritans.*

*Clausula
derogato-
ria.*

quibusvis etiam derogatoriis, aliisque effi-
 cacibus & insolitis clausulis, nec non irritantibus & aliis de-
 cretis, etiam motu simili, ac aliis quomodolibet concessis,
 ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus om-
 nibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de il-
 lis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, &
 individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas
 generales idem importantes mentio, seu quævis alia ex-
 pressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servan-
 da esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil
 penitus omissio, & formam in illis traditam observatam, insertæ
 forent, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis
 aliis in suo robore permansuris, hæc vice dumtaxat specia-
 liter & expressè derogamus, ac sufficienter derogatum esse
 decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum
 Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die
 14. Septembris, anno millesimo quingentesimo quinquage-
 gesimo quarto, Pontificatus Nostri anno quinto.

10. Larium.

Præter hæc autem Concordata, Leodienses habent alia particula-ria, iisdem antiquiora. §. 13. Habemus tamen etiam alia Concordata specialia *Eugenii* Papæ IV. de data anni 1141. confirmata postea à *Pio II.* & *Sixto IV.* Romanis Pontificibus; quæ multis annis præcedunt Concordata Germaniæ, suntque illis favorabiliora & fortiora, ut ait *Rota apud Cassadon. decis. 7. sub num. 4. vers. in Concordatis Leodiensibus. ad regul. cancelli* quibus nimirum iidem Summi Præsules ob bene merita Ecclesiæ Leodiensis, quæ jam inde à temporibus Apostolorum in pura pura fide orthodoxa huc usque, etiam in mediis vicinis Belgii flammis, & circumstrepentium hæreticorum procellis sæpè concussa, illa saltem, immota & constans permansit, adeoque meruerit fide-
 lis

lis Ecclesia Romana filia appellari: eam condecorarunt beneficio alternativæ; sicq; Serenissimus & Reverendissimus Episcopus & Princeps Leodiensis, aliiq; collatores inferiores multiplicatum habeant titulum alternativivi mensis, absque cujus expressa derogatione, si Sedes Apostolica provideret, non teneret, quia plura vincula fortiora sunt uno, §. affinitatis. instit. de nuptiis. l. cum in adoptivis. 10. C. de adoption. & duobus impedimentis existentibus. uno sublato, remaneat aliud. c. pastoralis. 19. de privileg. c. extuarum. 5. de auctor. & usu pallii. Gonzalez ad reg. 8. cancell. gloss. 13. in pr. n. 92. & 93. Chokier ad eandem reg. gloss. 11. n. 35. & in comment. ad preces primar. sect. 4. sub lit. C. præsertim ubi est adjecta clausula irritans, ut in dictis Concordatis, quæ irritat omnes & quascumque alias Constitutiones quorumcumque tenorum, & quascumque derogatorias clausulas continententes, Chokier supra tam ad reg. 8. quam ad preces primar. Vnde Gonzalez loco præcit. num. 301 ex Mandosio asserit indultum ad conferendum beneficia reservata, non extendi ad beneficia reservata duplici reservatione, vel capite.

§. 14. Concordatorum autem Leodiensium hic est tenor. *Tenor Concordatorum Leodiensium.*

EUGENIUS PAPA IV.

Concordata Leodiensia cum Eugenio Papa 4. circa beneficia.

Enerabili Fratri IOANNI Episcopo Leodiensi salutem & Apostolicam benedictionem. Pastoralis officii desuper Nobis inuncti cura deposcit, ad ea Nos intendere, per quæ devotè Sanctæ Apostolicæ Sedis consolationi ampliùs provideatur, ac charitati inter Nos & ipsos firmandæ atque augendæ ampliùs consulatur.

Exordium

Num. I. Sanè cum nonnulli ex Germaniæ partibus
Aa 2 pluri.

*Motivum
hujus Con-
suetudinis,
seu Con-
cordat.*

plurimum affectare dicantur, ut circa reservationes beneficiorum juxta morem Prædecessorum Nostrorum per Nos factas, & gratias expectativas, nec non & causas judiciales, atque etiam subsidia ex fructibus vacantium beneficiorum Camera Apostolicæ exhibenda, majori liberalitate, quam hactenus uteremur: Nos considerantes in primis personam Tuam, pro omnibus servitiis Nobis & dictæ Sedi hactenus impensis, de hujusmodi Nostra liberalitate unâ cum omnibus devotis Nostris in tua Civitate & Diocesi consistentibus bene meritam, Fraternitati Tuæ provisiones & Ordinationes Nostras super præmissis, juxta modum & tenorem inferius descriptos, pro Te & successoribus Tuis recipiendi, ac omnibus & singulis aliis in prædicta Civitate & Diocesi consistentibus, in quibusvis gradibus, statibus, dignitatibus, & conditionibus existant, ex parte Nostra exhibendi, tradendi, ac cum ipsis de prædictis concordandi, illasque roborandi & stabiliendi, prout tibi melius expedire visum fuerit, tenore præsentium plenam & liberam auctoritate Apostolicâ concedimus facultatem, quarum proinde provisionum & Ordinationum tenor sequitur in hæc verba.

*In vim
ius decla-
rat Pons.
se nullas
dein eps
gratias ex-
pectativas
concessit.
& concessit
non nisi ad
quatuor
menses du-
raturas.*

II. Placet Nobis, gratias expectativas sub quavis forma in dicta Natione de cætero non concedere, hactenus autem concessas per quatuor menses à die publicationis & acceptationis infrascriptorum duntaxat durare. Item nullas reservationes dignitatum, beneficiorumve cujuscumque status, valoris, vel conditionis existant, generales vel speciales facere, neque reservationibus per Nos aut Prædecessores Nostros hactenus factis uti, exceptis reservationibus

bus

bus in corpore iuris clausis, exceptis etiam dignitatibus & beneficiis Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Prothonotoriorum, Apostolicæ Sedis Auditorum, contradictarum Correctorum, Auditorum Sacri Palatii, & Auditorum Camere Apostolicæ ac Clericorum eiusdem Camere, Accolytorum, Cubiculariorum, Abbreviatorum ad numerum centum, Scriptorum grossiæ ad numerum centum & unius, Scriptorum pœnitentiariæ ad numerum viginti quatuor, omnium veterorum Commensalium, familiarium Nostrorum, ac etiam familiarium huiusmodi omnium & singulorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, quamdiu duraverit vera familiaritas.

neq. alias
beneficio-
rum reser-
vationes
facturum
præter
clausas in-
co. pore iu-
ris, & sub-
ta extra-
vag. Ad
regiment.

III. Item placet Nobis, electiones ad Metropolitanas, Cathedralis, Monasteria, dignitates maiores post Pontificales, & principales in Collegiatis electivas per tēpus & tempora à iure statuta expectari, illasq; affirmari, approbari & confirmari, vel infirmari, prout iustitia & æquitas suadebit, nisi ex aliqua rationabili & evidenti causa in litteris Apostolicis exprimenda, aliter visum fuerit providere, provisò etiam, quod confirmati seu provisè per ipsam Sedem Apostolicam, Metropolitanis & aliis Ordinariis præstent debita iuramenta, & alia ad quæ de iure tenentur.

Declarat
etiam ele-
ctiones tē-
poribus
statutis fa-
ciendas, illasq; con-
firmandas,
vel infir-
mandas.

IV. De cæteris verò dignitatibus, beneficiis & officiis sæcularibus & regularibus, cuiuscumque valoris & conditionis existant, & quovis nomine nuncupentur, quæ, exceptis reservationibus supradictis, quovis modo, vel ex quavis persona à prædictis vacare contigerit, hoc modo disponatur:

Declarat
in super
vacatio-
nes futu-
ras in mē-
stis Sedis
Apostoli-
cæ, & Or-

*dinariis
reſp. ſive
reſer. datis.*

natur, videlicet, quod quæ in menſibus *Ianuarii, Martii, Maii, Iulii, Septembris & Novembris* vacaverint, ut præmittitur, ad collationem Sedis Apoſtolicæ liberè pertineant, & quod nullus de vacantibus in dictis menſibus, ut præmittitur, præter Romanum Pontificem, ſe ullatenus intromittat; quæ verò in reliquis ſex menſibus, videlicet *Februarii, Aprilis, Iunii, Auguſti, Octobris, & Decembris* vacaverint, diſpoſitioni Ordinariorum, vel aliàs quovis modo de eis diſponendi ius habentium, iuxta facultatem eis competentem, ſimiliter liberè cedant, iure patronatus laicorum in omnibus ſupradictis ſemper ſalvo: menſis autem in hoc ab ortu ſolis cenſeatur incipere.

*Beneficia
autem &
officia
clauſtralis
in omni
menſe per-
miſſi Or-
dinario-
rum diſ-
poſitioni.*

V. De clauſtralibus autem beneficiis, officiis, & choralibus, & aliis alioquin merum ſervitium etiam perpetuum requirentibus in ſæcularibus & regularibus Eccleſiis, per Ordinarios, ad quos pertinet, omni caſu & omni tempore liberè diſponetur. Ex dictis verò ſex menſibus unum ex ſuppoſitis Vniverſitatum ſtudiorum generalium reſervare etiam placet.

*Præterea
declarat,
quæ cauſæ
in parti-
bus ſine
ſua ſententia.*

VI. Placet etiam Nobis, ut omnes & quæcumque cauſæ (maiorum, ac & electionum Metropolitanarum, Cathedralium Eccleſiarum, Monafteriorum, dignitatum maiorum poſt Pontificales, & principalium in Collegiatis, duntaxat exceptis) in partibus apud illos, ad quos de iure, conſuetudine, vel alio iure ſpeciali pertinent, tractentur & finiantur, Si quis autem ad ipſam Sedem Apoſtolicam

licam per querelam, aut appellationem recursum habuerit, si causa fuerit super re, cuius fructus, redditus & proventus quinquaginta florenorum auri de camera valorem annum non excedunt, vel ubi non est annuus redditus, communis causæ æstimatio ducentos florenos similes non exceſſerit, per rescriptum usque ad finem litis inclusivè in partibus committatur: ubi verò summas prædictas exceſſerit, in tertia saltem instantia apud ipsam Sedem Apostolicam tractentur & finiantur, nisi fortè defectus iustitiæ ad iustum metum in partibus, de quibus priùs constiterit summarie, contractum, videatur causas ex casibus prædictis apud eandem Sedem Apostolicam fortè esse retinendas. Romanæ verò Ecclesiæ Cardinales, & dictæ Sedis Apostolicæ Officiales, & Summi Pontificis, necnon & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ domesticos, commensales actu in suis officiis in Curia Romana existentes, personasq; infra sex dietas à Romana Curia distantes, vel domino directo vel utili, seu mediatè, vel immediatè subiectas includere non intendimus, sed neque alias personas in quibuscumque causis, ubi utraque pars de iure suo experiri consenserit. Causæ autem præter has, nisi in casibus à iure expressis, & commissionibus exprimentibus, summarie ad probandum, aut de expresso partium consensu in Curia ipsa nullatenus committantur.

VII. Placet & Nobis, quod ab interlocutoria sententia vel gravamine nec in partibus appellari possit; in citationibus autem, quas de Curia Romana emanare contigerit, per Actorem in prima instantia ius exprimatur, quo se fundat

Et quod ab interlocutoria non liceat appellare.

fundare intendit, nec in prosecutione aliud possit deducere, ad hoc, ut Reus citatus de iure Adversarii instructus videat, deliberet plenius, an velit cedere, vel contendere, nisi fortè Actor ius quod ante ipsam citationem sibi competeat, probabiliter ignoraverit, de quo saltem per proprium iuramentum, si aliàs sit persona honesta, fidem facere possit & teneatur.

*Nec non
quis pro
annuis solv
vendum
determinat.*

VIII. Quoad subsidia Apostolicæ Sedi præstari solita, salvâ pro maiori relevatione ea solvere debentium, placet Nobis, quod ipsis oneribus, quæ in regimine Universalis Ecclesiæ ipsam Sedem Apostolicam subire oportet, quæ multiplicia & maxima sunt, ac pro sustentatione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & Officialium necessitate, dignitates & beneficia, quæ in sua vacatione certam summam hæctenus solvere consueverunt, dictæ summæ medietatem infra sex menses, & aliam medietatem infra alios sex à tempore adeptæ possessionis pacificæ, Camera Apostolicæ & Collegio Cardinalium fideliter persolvant, literæq; Apostolicæ post factam provisionem & obligationem solitam liberè & sine contradictione tradantur. Et si Ecclesiarum aliquarum taxam ex diminutione fructuum nimis gravem nunc & in futurum esse contigerit, ad petitionem eorum, quorum interest, placet Nobis, quod ad convenientem taxam reducat. Si etiam infra annum vacatio eiusdem Ecclesiæ contingat, una tantum vacatio eo ipso censeatur. Ratum & gratum habituri, quidquid iuxta præmissa egeris, concordaveris, statueris, vel ordina-veris, eaq; omnia & singula adiutore Domino faciemus
inviol

Inviolabiliter observari. Datum Florentiæ anno Incarnacionis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimo primo. pridie Kalendas Novembris, Pontificatus Nostri anno undecimo. Publicata fuit Leodii anno 1442. mensis Ianuarii die ultima in valuis maioris Ecclesiæ, & ab omni Clero gratanter acceptata & recepta.

S. 15. Confirmavit hæc Pius Papa II. sequenti Constitutio-
ne.

Quæ confirmavit
Pius Pa-
pa 2.

PIUS PAPA II.

Confirma-
tio & am-
pliatio
prædictæ
Constitu-
tionis Eu-
genianæ
per Pium
Papam 2.

Ad perpetuum rei memoriam. Laudanda Sedis Apostolicæ reconditudo, quæ in suis actibus providâ circumspectione dirigitur, illis ex Prælati & personis Ecclesiasticis, non immeritò etiam in concessis per eam, declarationis adiecto beneficio, speciales favores & gratiam impartitur, quos facti evidentiâ iudicante, sibi devotos & obsequiosos fuisse & esse cognoscit, ut tales ad eius beneplacita promptius in posterum se coaptent, & alii eorum exemplo ad fideiiores effendum propensius excitentur.

Exordium

Num. I. Dudum siquidem fel. recor. EUGENIO Papæ IV. Prædecessori Nostro ad constantem Venerabilis Fratris Nostri IOANNIS olim Episcopi Leodiensis, ac aliorum Ecclesiasticorum Civitatis & Diocesis Leodiensis, quam

repetitis te-
norem Con-
stitutionis
Eugenii
Papæ 4.
in ca be-

B b

lis, quam

*beneficiorum
collationes*

sis, quam ad ipsum, & præfatam Sedem in arduis & periculosis casibus gesserant devotionem, quâ nimirum de ipso, & dicta Sede benemeriti extiterant, inter alia placuit, quod de dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis sæcularibus vel regularibus, cuiuscumque valoris & qualitatis forent, quovis modo, & ex quavis persona (exceptis infrascriptis reservationibus) in Civitate & Diocæsi Leodiensi ex tunc in antea vacare contingeret, ita disponeretur, videlicet, quod quæ in mensibus *Ianuarii, Martii, Maii, Iulii, Septembris & Novembris* ad collationem Sedis Apostolicæ, illa verò, quæ in reliquis, videlicet *Februarii, Aprilis, Iunii, Augusti, Octobris, & Decembris* mensibus vacarent, ad dispositionem Ordinariorum Collatorum Civitatis & Diocæsis prædictarum liberè pertineant.

Reservationses

II. Placuit quoque Prædecessori præfato nullas reservationes dignitatum, vel beneficiorum prædictorum generales vel speciales facere, neque factis tunc per se, vel Prædecessores suos: utri, exceptis reservationibus in corpore iuris clausis, & exceptis dignitatibus, & beneficiis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, nec non Prothonotariorum, Sedis Apostolicæ Auditorum, literarum contradictarum Correctorum, Auditorum causarum Palatii Apostolici, & Auditorum Camerae Apostolicæ, necnon Clericorum eiusdem Camerae, Accolytorum, Cubiculariorum, Abbreviatorum ad numerum centum, Scriptorum grossæ ad numerum centum & unius, Scriptorum Pœnitentiariæ ad

num eo

merum viginti quatuor, nec non omnium verorum familiarium, continuorum commensalium suorum, & Cardinalium prædictorum, quamdiu vera familiaritas duraret.

III. Placuit præfato EUGENIO Prædecessori Nostro *Electiones.* electiones ad Ecclesiam Cathedralē & Monasteria, ac maiorem post Pontificalem, & principales in Collegiatis Ecclesiis dignitates electivas per tempus & tempora à iure statuta expectare, illasq; approbare, & confirmare, vel infirmare, prout iustitia & æquitas suaderent: nisi ex aliqua rationabili & evidenti causa in literis Apostolicis exprimenda, aliter visum foret expedire: provisò etiam, quod confirmati, seu provisì per Sedem Apostolicam Ordinariis præstent debita iuramenta, & alia, ad quæ de iure & consuetudine tenentur.

IV. Dein cum super præmissis quædam dubia orta fuissent, idem Prædecessor per quasdam alias literas suas declaravit, illorum dumtaxat ex familiaribus prædictis beneficium intra Civitatem & Diocesim prædictas consistentia censi debere reservata, qui actu veraciter, & sine fraude sui & successorum suorum Romanorum Pontificum & Cardinalium huiusmodi pro tempore existentium familiares, continui commensales essent, & quod vera familiaritas huiusmodi censi deberet dumtaxat durare, quamdiu familiares ipsi veraciter actu & sine fraude suis & eorum servitiis realiter insisterent, suisq; & eorum expensis cum effectu viverent, & non aliàs quoquo modo: nec non quod *Sedis Apostolicæ familiarium interpretationem.* Scriptorum grossæ, & Scriptorum Pœnitentiariæ, ac suos

rum prædictorum Cubiculariorum beneficia sub hujusmodi reservatione includi deberent dumtaxat, quamdiu tales veraciter & actualiter existerent; & quod illis tales esse realiter desinentibus, reservationes beneficiorum ipsorum omninò cessarent.

*Nec non
Abbreviatorum.*

V. Voluit quoque, ac statuit & ordinavit, ex tunc & inanteà illorum dumtaxat Abbreviatorum beneficia, intra eandem Civitatem & Dioccesim consistentia, censeri debere reservata, qui de Civitate & Diocesi Leodiensi nativi essent, etiam si illi multò pauciores numero centena existerent, prout in eisdem literis, quarum tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum inserti forent, haberi volumus pro expressis, plenius continetur.

*Premissa
confirmat
& ampliat.*

VI. Nos igitur fidelitati & constantiæ Episcopi & aliorum dictarum Civitatis & Diocesis collatorum non ignari, cupientesq; dilecto filio LUDOVICO electo Leodiensi, eiusq; successoribus & collatoribus antedictis materiam dare, ut in similibus casibus Nostri eis ob huiusmodi devotionem collati beneficii memores, studeant dictæ Sedis firmâ semper devotione parere, motu proprio, non ad alicuius Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate eidem LUDOVICO electo, aliisque Ecclesiarum Prælatibus, & Monasteriorum, ac aliorum Religiosorum locorum quorumlibet, eorumq; Capitulis, Conventibus, Canonicis & personis Ecclesiasticis, & aliis quibuscumque, ad quos Maioris, & aliarum Civitatis & Diocesis prædictarum Ecclesiarum Canonicatum, Præbendarum, dignitatum, personatum, administrationum

& offi

& officiorum, & aliorum quorumvis Ecclesiasticorum beneficiorum, sæcularium vel regularium, in eadem Civitate & Diœcesi consistentium, cujuscumque qualitatis & valoris annui fuerint, collatio, provifio, præfentatio, electio, feu quævis alia difpofitio communiter, vel dififim pertinet, eorumq; fuffefforibus pro tempore exiftentibus, auctoritate Apoftolicâ, & ex certa fcientia, tenore præfentium concedimus, nec non ftatuimus & ordinamus, ut de eifdem Canonicatibus, & Præbendis, ac dignitatibus, perfonatibus, adminiftrationibus, officiis vel beneficiis, quæ de cætero perpetuis futuris temporibus in *Februarii, Aprilis, Junii, Augufti, Octobris, & Decembris* menfibus vacare contigerit (dumodò illa difpofitioni Apoftolicæ per modos reformationũ in eifdem *EUGENII* literis expreffarũ generaliter refervata non fint) etiã fi per fimiles alios modos refervata fuerint, plenè & liberè, ac fine impedimento vel contradictione quacũque, auctoritate fuâ ordinariâ difponere valeant, perinde, ac fi nullæ ab eadem Sede, vel Legatis ejus expectativæ gratiæ fpeciales, vel aliæ fimiles refervationes, & de fic refervatis mãdata, uniones quoque & fãctiones, incorporationes, fuppreffiones, approbationes, prærogativæ, antelationes, declarationes, aliaq; ad vacatura beneficia quomodolibet conceffæ literæ, quæ ipfos quomodolibet impedire valerent, & quæ in *Februarii* & aliis quinque alternativis menfibus fupradictis, quibufvis in eis derogatoriis contentis claufulis non obftantibus, fibi locũ vendicare volumus, pro tempore quomodolibet emanaffent.

*Forumq.
vigore col-
lationes ab
Ordinariis
factas ap-
probat &
confirmat.*

VII. Et quia certiores facti sumus, quod iidem Collatores post emanationem literarum EUGENII Prædecessoris huiusmodi, earum vigore suis collationibus in eisdem *Februarii* & aliis alternativis mensibus bonâ fide usi fuerunt, Nos ad litium, quæ exinde inter provisos ab eis, & quosvis alios subortæ sunt, vel de cætero roborari possent, succidendos anfractus, volumus singulos per Ordinarios supradictos in eisdem *Februarii*, & aliis alternativis mensibus de dictis Canonicatibus, Præbendis, dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis, ad eorum collationem, provisionem, electionem, seu quamvis dispositionem conjunctim, vel separatim spectantibus, aliàs rite factas collationes & provisiones, aut ad alias præsentationes, vel electiones, seu alias dispositiones quascumque, & quælibet inde secuta, dummodò illa per modos superiùs exceptos generaliter dispositioni Apostolicæ reservata non fuerint, ita ratas & firmas remanere debere, & earum vigore Canonicatum, Præbendarum, dignitatum, personatum, officiorum, & aliorum beneficiorum huiusmodi possessores, contra quos etiam lites inchoatæ sunt, dummodò ad conclusionem processum in causa exclusivè non extiterit, super eisdem Canonicatibus, Præbendis, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, beneficiis de cætero per quemcumque, etiam quarumvis Apostolicarum commissionum obtentu molestari non possint; quas nihilominùs omnes & singulas collationes, provisiones, præsentationes, electiones, & alias dispositiones Nos, si & in quantum

opus

opus sit, eorundem Canonicatum, Præbendarum, dignitatum, personatum, officiorum, & beneficiorum qualitates & veros valores annuos pro expressis habentes, ratificamus, revalidamus, & approbamus, ac plenum robur obtinere decernimus. Nec non omnes & singulas lites huiusmodi coram quibuscumque Iudicibus seu Auditoribus, & ex quibuscumque commissionibus pendeant, illarum status pro expressis habentes, & eas ad Nos harum serie advocantes, motu, auctoritate, & scientia supradictis penitus extinguimus, nec non adversariis eorundem perpetuum silentium imponimus per præsentis.

VIII. Et insuper pariformiter placet Nobis, & de cætero intendimus electiones ad Cathedralē Ecclesiam, & maiorem in dicta Ecclesia Cathedrali post Pontificalem, nec non principales in Collegiatis Ecclesiis dignitates, ad quas personæ consueverunt per electionem assumi, per tempus & tempora à iura statuta expectare, illasq; approbare, & confirmare, vel infirmare, prout iustitia & æquitas suadebunt, nisi forsan Ecclesia cathedralis per translationem, ac Monasteria, & dignitates ipsæ per promotionem ad aliorum Monasteriorum regimina, vel affecutionem aliarum dignitatum, seu beneficiorum Ecclesiasticorum auctoritate Apostolicâ faciendam vacarent, aut illa ex modis reservationum prædictarum aliàs reservata forent, seu ex aliqua alia rationabili & evidenti causa in literis Apostolicis exprimenda, Nobis & Sedi Apostolicæ præfatæ aliter visum fuerit expedire. Volentes quod confirmati, seu provisi per Sedem Apostolicam, Ordinariis præstent.

Electiones ad Episcopatum, aliasq; dignitates maiores à Sede Apostolica confirmandas decernit.

stent debita juramenta, & alia ad quæ de jure & consuetudine tenentur.

*Beneficia
duas ar-
genti mar-
chas non
excedentia
in omni
mense Or-
dinaris re-
servat.*

IX. Volumus insuper, quod nulli Canonatus, Præbendæ, dignitates, personatus, officia, aut alia beneficia Ecclesiastica Civitatis & Diocesis prædictarum, cujuscumque qualitatibus fuerint (quæ saltem duas marchas argenti secundum communem æstimationem non valeant annuatim) sub quibuscumque expectativis gratis, quibuscumque personis per Sedem prædictam, vel ejus Legatos sub quavis verborum forma pro tempore concessis, quomodolibet comprehendantur, nec possint prætextu gratiarum hujusmodi acceptationes, & provisiones per quemquam fieri de iisdem, sed Ordinarii, seu illi ad quos illorum spectat collatio, provisio, seu quavis alia dispositio, liberè de illis disponere valeant, etiam in quocumque mense vacaverint.

*Decretum
scribitur.*

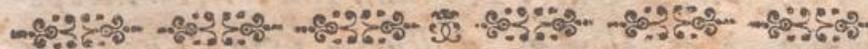
X. Decernentes, quod præsentibus Nostri concessionis, statuto, ordinationi, voluntati, decreto, & literis per quascumque alias Constitutiones, Regulas Cancellariæ, aut literas Apostolicas quorumcumque tenorum, & quascumque in se derogatorias clausulas continentes, etiam eisdem præsentibus, cum illarum de verbo ad verbum infertione, specificè & expressè derogantes non derogetur, nec quomodolibet derogatum censeatur: nisi tunc demùm, cum Romanus Pontifex per trinas literas præsentium seriè continentes, eisdem collatoribus significandum duxerit, suæ mentis esse, pro ea vice dumtaxat concessionis, statuto, ordinationi, & declarationi hujusmodi derogare: nec non ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam

quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter con-
tulerit attentari.

XI. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus Derogatis
consecra-
rum.
& ordinationibus Apostolicis, atque Nostreis, etiamsi de
illis de verbo ad verbum mentio facienda esset.

XII. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc pagi- Sancti pe-
nalis.
nam Nostrorum concessione, statuti, ordinationis, ratifi-
cationis, revalidationis, approbationis, decreti, extinctio-
nis, impositionis, intentionis, constitutionis & voluntatis
infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autè hoc
attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis
Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se no-
verit incursum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam
Majorem, anno Incarnationis Dominicæ millesimo qua-
dringentesimo quinquagesimo octavo, tertio decimo Ka-
len. Februarii, Pontificatus Nostri anno primo.

§. 16. Insuper eadem confirmavit & approbavit *Sixtus IV.* E dem
Sixtus Pa-
pa 4 atque
Maximi-
lianus &
Carolus 5.
Imperato-
res proba-
vere.
Pontifex Maximus anno 1479. nec non corroboravere *Maxi-
milianus & Carolus V.* Imperatores specialibus diplomatibus
suis, quorum posterius hîc pariter pro Lectoris noticia adji-
cere vilum fuit.

CHAROLUS V. Divinâ favente
Clementiâ electus Romanorum Imper-
ator semper Augustus, ac Rex Ger-
maniæ, Castellæ, Arragoniæ, Legionis,
C c utriusque

utriusque Sicilia, Hierusalem, Hungaria, Dalmatia, Croatia, Navarra, Granata, Toleti, Valentia, Gallicia, Maioricarum, Hispalis, Sardinia, Corduba, Corsica, Murtia, Giennis, Algerbii, Algezira, Gibraltaris, ac Insularum Balearium, Insularum Canaria, & Indiarum, ac terræ firmæ, Maris Oceani &c. Archidux Austria, Dux Burgundia, Lotharingia, Brabantia, Stiria, Carinthia, Carniola, Limburgia, Luxemburgia, Geldria, Calabria, Athenarum, Neopatria, Wirtembergæ &c. Comes Flandria, Habsburgi, Tyrolis, Barchinonæ, Arthois, & Burgundia, Comes Palatinus, Hannonia, Hollandia, Zelandia, Ferretis, Kyburgi, Namurci, Rosilionis, Cerithania, & Zutphania; Lantgravius Alsatia, Marchio Burgovia, Oristani, Getziani, & Sacri Romani Imperii Princeps Suevia, Cathalonia, Austuria &c. Dominus Frisia, Marchia Sclavonica, Portus Naonis, Biscaya, Molina, Salinarum, Tripolis, &

Exordium. Mechlinia. Decet Imperialem Majestatem Principes & subditos Nobis ac Sacro Romano Imperio fideles devotos, in suis juribus, privilegiis, & libertatibus nedum conferre

conservare, & manutenere, verum etiam novis prærogati-
varum beneficiis, & Cæsareæ munificentia gratificatione
confovere & latius adaugere.

Num. I. Itaque privilegia Venerabili *Erardo* Episcopo Leodiensi, Principi & Consiliario Nostro devoto dilecto, suisque Successoribus, Ecclesieque, & patriæ Leodiensi, ac universis & singulis illius subditis à q. Divæ memoriæ Avo & Antecessore Nostro MAXIMILIANO ad perpetuam rei memoriam concessa, ut non possint dicti subditi in quacumque causa in prima instantia extra dictam patriam evocari, aut ad aliud Tribunal, præter quam Ordinarium & sui domicilii trahi, & seu in corpore, rebus, vel bonis arrestari, repressaliaque; & impignorationes contra ipsos concedi; utque nullæ appellationes à quibusvis sententiis Iudicum, seu Iusticiarum majorum vel inferiorum, censualium, feudali-um, seu allodialium, aut aliarum quarumcumque dictæ Patriæ ad Nos, aut Successores Nostros Romanorum Reges & Imperatores, eorumve Consistorium seu Cameram Imperialem, aut alios Commissarios datos vel dandos interponi, devolvi, seu prosequi, aut per viam supplicationis, vel querelæ, seu aliàs quomodolibet introduci, nisi primùm & gradatim tales appellationes ad Consilium Episcopi pro tempore existentis fuerint devolutæ, introductæ, ac definitæ & decisæ: à quo Consilio non liceat ulterius appellare, nisi in certis casibus & actionibus taxam determinatam excedentibus, ac mediantibus certis solemnitatibus in dictis privilegiis latius expressis, quæ in originalibus suis formis ad plenum vidimus, palpavimus, atque certam & indubit-

Hic Cæsar
approbat
privilegia
Leodiensium.

tatam illorum scientiam habemus, aliaq; omnia & singula privilegia, indulta, gratias, Franchisias, libertates, donationes, confirmationes, approbationes, concessiones, sententias, diffinitiones, statuta, mores, usus, & consuetudines legitimè & rationabiliter institutas, & instituta, nec non quascunque possessiones, dominia & bona, jura, jurisdictiones, meriq; & mixti Imperii, ac publicæ potestatis functiones, quorum omnium tenores, nomina & cognomina, perinde ac si de verbo ad verbum præsentibus inserta forent, ac pro insertis & specialiter expressis habemus, & haberi volumus à Divis retrò Imperatoribus, & Romanorum Regibus Prædecessoribus Nostri, seu aliorum Regum & Principum largitione, seu fidelium quorumcumque oblatione, aut munificentia, Episcopis, Ecclesiæ, Civitati, Oppidisq; & aliis locis dictæ patriæ Leodiensis, illorumve subditis & incolis conjunctim & divisim, generaliter vel specialiter usque ad hæc tempora quomodolibet concessa seu indulta, & quæ aliàs in præsentiarum justè obtinetis, seu vos, vel successores vestri legitimè obtinebunt; & specialiter privilegia alternativæ collationis beneficiorum quorumlibet in Ordinariis, etiam minorum & taxam duarum marcharum argenti puri non excedentium in Apostolicis mensibus vacantium, à Sanctissimis quondam EUGENIO, PIO, SIXTO, & aliis Romanis Pontificibus præfata Leodiensi Ecclesiæ rationabiliter concessa, & confirmata, mandatumq; pœnale prædictorum privilegiorum, ac Germaniæ Nationis pactorum manutenentia ac conservatione, à dicto quondam Avo Antecessore Nostro emanatum.

natum, ratas & gratas, rataq; & grata habentes, firmaq; & illibata permanere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, & auctoritate Nostrâ Romanâ Cæsareâ, ac de eius plenitudine potestatis, aliasq; omnibus modis & viis, quibus efficacius possumus, confirmavimus, laudavimus, approbavimus, & renovavimus, ac de novo quatenus opus est, concessimus, dedimus, indulgimus, restituimus, & reintegravimus, prout etiam tenore præsentium confirmavimus, laudamus, approbamus, renovamus, atque de novo concedimus, damus, indulgemus, restituimus & reintegramus, nec non omnibus & singulis in eisdem privilegiis, & eorundem tenoribus concessis, perpetuam Imperialis roboris firmitatem adiicimus, motu, scientia, auctoritate & potestate quibus suprâ, omnem defectum tam iuris, quam facti, si forsan intervenisset, supplentes, præfatamq; Ecclesiam, & illius membra, atque supposita in dictis Eugenii, Pii & Sixti, quam aliorum Romanorum Pontificum privilegiis comprehensa, eorundem beneficio perpetuò gaudere, inq; eorundem possessione & usu illæsa conservari & manteneri. Et eorum vigore in mensibus Ordinariis, seu Apostolicis provisos, pro legitimis possessoribus recognosci, eisq; de fructibus & proventibus universis beneficiorum huiusmodi responderi, provisionibus, gratiis, reservationibus, nominationibus, & nominandi facultatibus quibuscumque Collegiis, Universitatibus, aut personis ad Nostrî ipsius instantiam quomodolibet factis aut concessis, etiam per placitum Nostrum approbatis, & receptis, aliisq; in contrarium facientibus non obstantibus

quibuscumque, prout illas in præiudicium Ecclesiæ & privilegiorum antedictorum nullatenus obstare; quin imò pœnis in prætacto Antecessoris Nostri mandato in contrahentes quoslibet comminatis & fulminatis locum esse, illasq; executioni debitæ iuxta eiusdem tenorem ac continentiam, & aliàs cum omni rigore demandari volumus, & declaramus.

*Et ampli-
as.*

II. Et ulterius cupientes dicto Episcopo, Ecclesiæ, & Patriæ Leodiensi, ob constantem illorum in Nos & Sacrum Imperium devotionem, ac bene merita, gratiam facere uberiores, taxam sexingentorum florenorum aureorum in bonis realibus & immobilibus, & trecentorum florenorum consimilium in personalibus & mobilibus, in prætacto Antecessoris Nostri privilegio præfinitam, præfenti Nostrâ in perpetuum duraturâ Constitutione duplicamus, & ad mille ducentos & sexingentos florenos auri respectivè reducimus & ampliamus.

*Modus sta-
cutur in
appellatio-
nibus.*

III. Itaque non liceat de cætero à sententiis præfati Consilii summam, sive taxam mille ducentorum florenorum auri in bonis realibus & immobilibus, aut sexingentorum in personalibus & mobilibus actionibus non excedentibus appellare, vel supplicare, aut aliàs illis quomodo libet contravenire; cæteris in dictis privilegiis contentis clausulis, decretis, atque capitulis, in suo robore permanentibus; volentes & præfenti Nostro Edicto Cæsareo decernentes, citationes, evocationes, arrestationes, repressalias, aut impignorationes quâcumque auctoritate etiam Cæsareâ Nostrâ, aut Antecessorum Nostrorum, seu Successo-
rum,

rum, etiam vigore quarumcumque rescriptionū, seu commissionum generalium vel specialium, contra subditos & incolas antedictos quomodolibet factas vel in posterum faciendas, appellationesq; , provocationes, recursus, supplicationes, rescripta & commissiones, processusq; , inhibitiones, citationes, & acta ubilibet, etiam coram Imperiali Consistorio, aut alio quolibet Superiore in præiudicium præactorum privilegiorum & indultorum, & à tempore datæ eorundem quomodolibet factas, interpositas, concessas, emanatas & introductas, & in posterum faciendas, interponendas, concedendas, cum omnibus & singulis suis exinde subsequutis & subsequuturis, nulla, cassa & irrita fore, prout tenore præsentium auctoritate Nostrâ Cæsareâ ex nunc, prout ex tunc, & è contra ad Nos advocamus, & omninò annullamus, cassamus, irritamus, ac prorsus abolemus & extinguimus, dictumq; Consilium, seu illius membra, aliosq; subditos & incolas antedictos ad præmissa, & eorum alicui parendum, sive obtemperandum nullatenus teneri, sed illis impunè contravenire, & dictorum privilegiorum beneficio gaudere, illaq; & sententias, ac decreta eorundem vigore lata vel ferenda, omnibus modis, viis & formis melioribus, ad instar Consistorii Nostri Imperialis, seu aliàs quomodolibet executioni debitæ demandari posse, ac debere declaramus, non obstantibus, quæ dictus Prædecessor Noster in præactis privilegiorum rescriptis voluit non obstare: aut si aliqua iustitiæ patriæ prædictæ ad aliud capitale iudicium extra dictam patriam provocare

vocare consueverunt, aliisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

*Decretum
p. 111. e.*

IV. Nulli ergo omnino hominum ubilibet sub sacro Romano Imperio, aut Nostra ditione, seu districtu constitutorum, cujuscumque status, gradus, vel conditionis extiterint, liceat hanc paginam Nostrae confirmationis, innovationis, concessionis, ampliationis, decreti, declarationis, mandati, voluntatis, ac gratiae infringere, aut ei quomodolibet contravenire. Si quis autem id attentare praesumpserit, praeter & ultra nullitatem actus, poenasque in dictis privilegiis & mandato contentas, Nostram & Imperii sacri indignationem gravissimam, ac poenam quinquaginta marcharum auri puri, usibus in dictis privilegiis destinatis, & extra casus eorundem privilegiorum, erario Nostro applicandam, toties quoties ipso facto incurrat. Mandantes omnibus & singulis Principibus, Ballivis, Ammannis, & locorum officii ubilibet constitutis, Nobis & Sacro Imperio subiectis, quatenus praetactas poenas ad usum destinatum, & a contraventoribus irremissibiliter exigant, exequantur, tam per apprehensionem & arrestationem corporum, ac bonorum eorundem, quam aliis modis & viis opportunis quibuscumque, nec prius a dicta apprehensione seu arresto manum levent, donec contraventores huiusmodi praefatam poenam, sicut praemittitur, applicandam ad aerarium dicti Consilii, & in casu contraventionis supradicti mandati, Nobis aut fisco Nostro integraliter persolverint, & attentata quaelibet in praerudicium praetactorum indultorum & mandati revocaverint, dictarumque apprehensionum seu

num seu attentatorum absolutionem, & relaxationem ab eodem Consilio, seu Nobis obtinuerint, cui etiam Consilio liceat contra communitates loci, seu domicilii huius, modi contraventorum, quatenus modo præmissis, seu alio quovis modo constringi nequeant, & Dominus temporalis, & Magistratus, seu is qui iurisdictioni illius loci præest, desuper ab eodem Consilio & illius auctoritate requisitus in executione dictæ pœnæ negligens, aut remissus extiterit, repressalias concedere & concedi mandare, ac fiscum & exactorem prædictæ pœnæ tam Nostro, quam Episcopi pro tempore nominibus deputare, & ordinare, eumq; toties quoties revocare, & alium in eius locum surrogare harum testimonio literarum sigilli Nostri appensione munitarum. Datum in Oppido Nostro Gandavo, die vigesima septima mensis Iulii, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo primo, Regnorum Nostrorum Romani tertio, aliorum verò omnium sexto. sic signatum de manu Cæsareæ Maiestatis sub plica *Carolus.* & retrò supra plicam, *Ad mandatum Cæs. S. Maiestatis proprium.*

A. a. Mart. R.

Dd

DVBI-